

Pensioenen in de storm

Pim Stultiens

Pensioenadviseur

Summa

Onderwerpen

- inleiding
- pensioen van uw werknemers bij een pensioenfonds
- pensioen van uw werknemers bij een verzekeraar
- uw eigen pensioen (dga)

Pensioenfondsen

Donner verlaagt pensioen metaal

10 mrt 2009

Honderdduizenden werknemers en gepensioneerden in de metaalsector moeten al in 2011 tien procent van hun pensioen inleveren. Iedereen die dacht met 62 te stoppen, zal door moeten werken.

Dit stellen Jos Brocken en Jan Berghuis van FNV Bondgenoten, respectievelijk werknemersvoorzitter van pensioenfonds PME (grootmetaal) en pensioenfonds PMT (kleinmetaal) in de Telegraaf.

Beide pensioenbestuurders wijzen de beschuldigende vinger naar minister Piet Hein Donner. Diens voornemen de pensioenfondsen vijf jaar tijd voor boekhoudkundig herstel te geven, in plaats van drie, verergert volgens Berghuis en Brocken het probleem.

(Bron: De Telegraaf)

Pensioenfondsen

Zorg en Welzijn bevriest pensioenen

30 maart 2009

Pensioenfonds Zorg en Welzijn verwacht tot 2014 nodig te hebben om de financiën weer op orde te krijgen en bevriest daarom de komende jaren de pensioenuitkeringen.

Dat heeft Zorg en Welzijn - waarbij twee miljoen mensen zijn aangesloten - vandaag bekendgemaakt. Nu ligt de dekkingsgraad nog op 90 procent, dat moet op het minimaal vereiste niveau van 105 procent komen.

Het pensioenfonds laat de pensioenregelingen ongemoeid en zal de premies ook niet verhogen.

Zorg en Welzijn is het op één na grootste pensioenfonds in Nederland en is bedoeld voor medewerkers in de zorg.

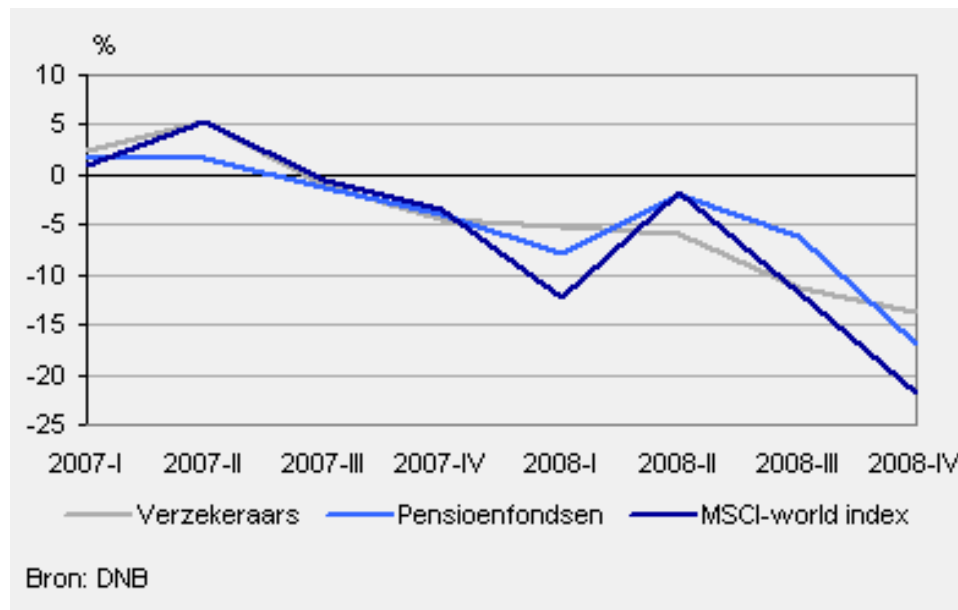
(Bron: Elsevier)

Pensioenfondsen

- dekkingsgraad: verschil bezittingen/schulden
- minimale dekkingsgraad 105%
- bezittingen: premies en beleggingen
- schuld: totaal opgebouwd pensioen van alle deelnemers
- hoogte schuld wordt berekend a.h.v. actuele rentestand

Pensioenfondsen

- door aandelen↓ => bezittingen↓

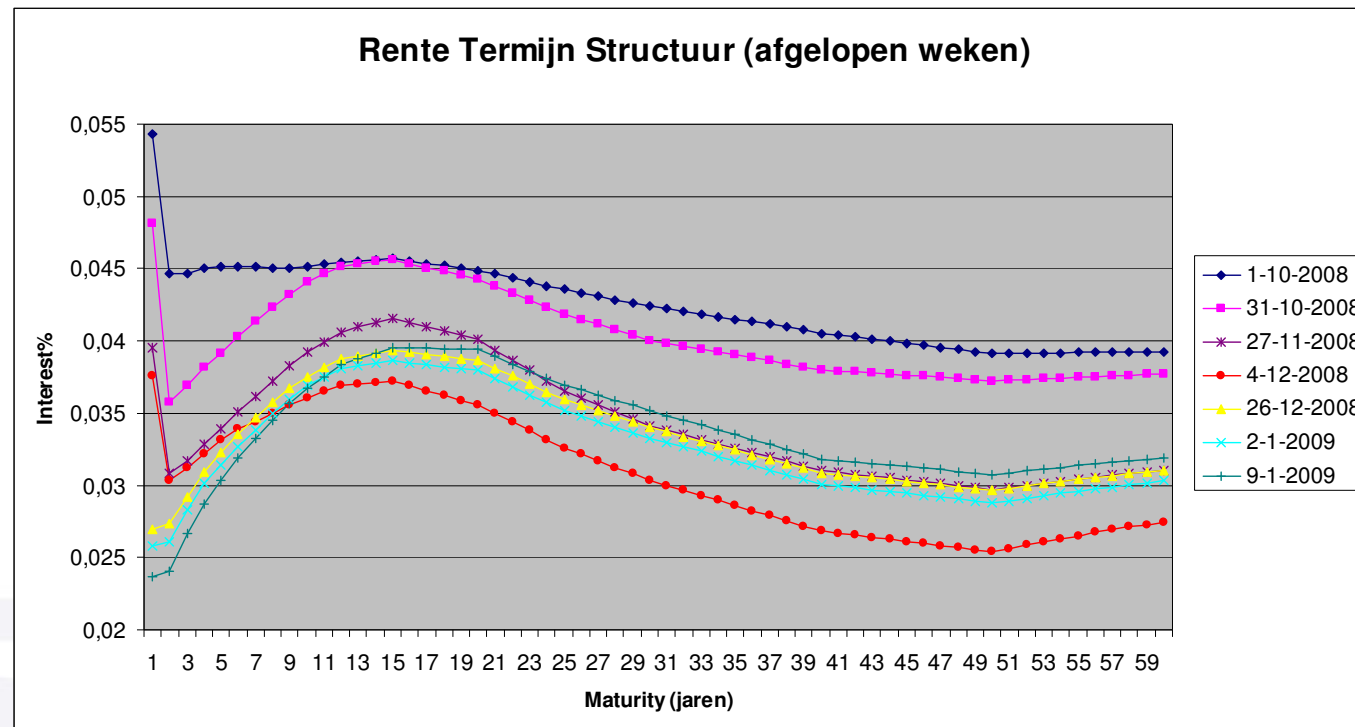

Pensioenfondsen

- door aandelen↓ => bezittingen↓
  - ABP:
    - 44,8% vastrentende waarden, 48,9% zakelijke waarden, 6,3% overig, vermogen 178 miljard
  - PMT:
    - 42% vastrentende waarden, 28% aandelen, 15% onroerend goed, 15% overig, vermogen 32,9 miljard

Pensioenfondsen

- door (swap)rente↓ => schuld↑

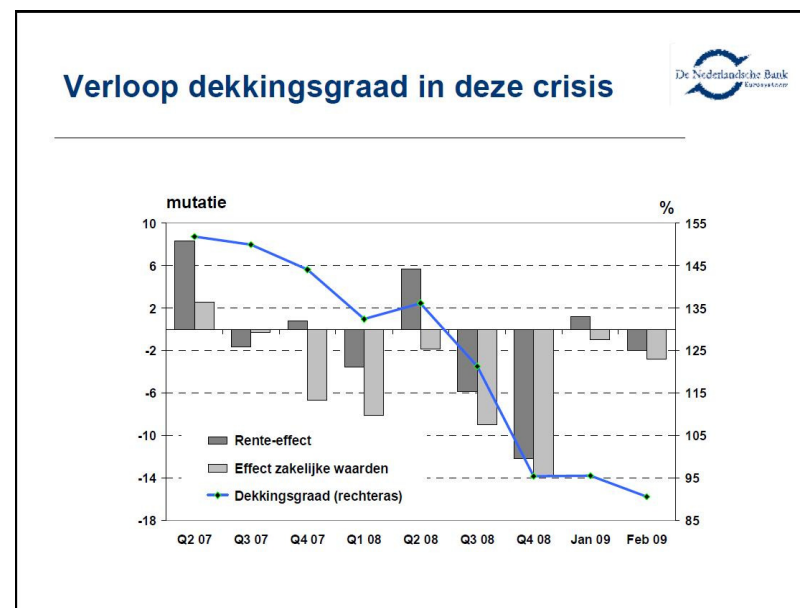
Pensioenfondsen

- dus een toename van de schuld
- dus een afname van de bezittingen
- hierdoor daling dekkinggraad

Pensioenfondsen

■ overzicht dekkinggraden:

- ABP   83%
- PGGM   85%
- PMT   83%

Pensioenfondsen

- herstelplan indienen bij DNB
- korte termijn herstelplan (voor 1 april 2009)
  - concrete maatregelen
  - maximaal 5 jaar (oorspronkelijk 3 jaar)
  - dan voldoen aan 105%

Pensioenfondsen

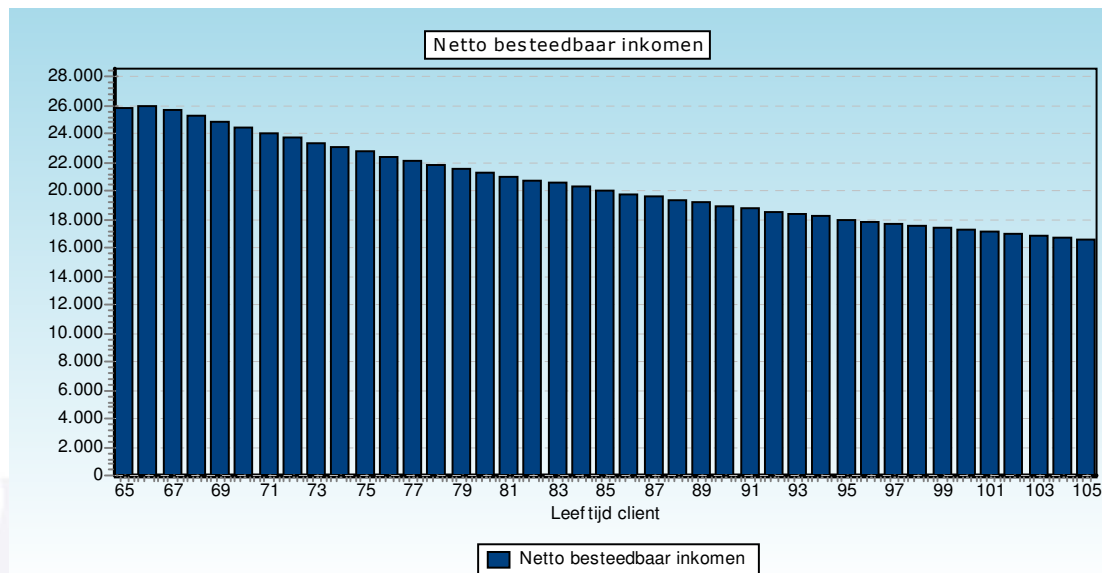
- korte termijn herstelplan inhoud
  - dekkingsgraad per 31-12-2008
  - status financiële positie
  - beschrijving oorzaken
  - beschrijving beleid herstelperiode
  - toelichting
  - ondertekening bestuur

Pensioenfondsen

- brief aan deelnemers (2^e kwartaal 2009)
- gevolgen werkgevers en deelnemers:
  - betalen extra premie
    - bijdrage werkgever↑
    - bijdrage werknemer↑
    - ABP herstelopslag 3%
    - PMT verhoogt de premie met 1% per jaar

Pensioenfondsen

- gevolgen werkgevers en deelnemers:
  - geen indexatie (in)actieve deelnemers
    - ABP geen indexatie komende 5 jaar

Pensioenfondsen

- gevolgen werkgevers en deelnemers:
  - verhogen pensioenleeftijd
    - mogelijk koppelen aan AOW?
  - (tijdelijk) korten op pensioenuitkeringen
    - ABP per 2012 bij uitstel herstel
  - versoberen regeling

Pensioenfondsen

- conclusie: uitholling van het pensioen:
  - door inflatie en geen indexatie
  - mogelijk korten van de uitkering
- tips
  - zorg voor een goede informatievoorziening richting uw werknemers
  - lees de verplichtstelling eens goed door

Verzekeraars

- geen dekkinggraad maar reserveverplichting
- situatie afhankelijk van soort regeling:
  - beschikbare premie (defined contribution DC)
  - middelloon (defined benefit DB)

Verzekeraars

- beschikbare premie (defined contribution DC)
- opbouw o.b.v. staffel (2,25% / 4,00%):

20 tm 24	7,20%
25 tm 29	8,80%
30 tm 34	10,70%
35 tm 39	13,00%
40 tm 44	15,90%
45 tm 49	19,50%
50 tm 54	24,00%
55 tm 59	29,70%
60 tm 64	37,20%

Verzekeraars

- doel: beheersbare pensioenkosten
- risico ligt volledig bij de werknemer
- overgang naar life-cycle fondsen (zorgplicht)
  - afhankelijk van beleggingshorizon
  - begin in aandelen
  - afbouw naar obligaties
  - vlakbij pensioendatum 100% obligaties

Verzekeraars

- hoogte ouderdomspensioen afhankelijk van:
  - rendement in de opbouwfase (nu ↓)
  - rente op de pensioendatum (nu ↓)
- minimaal 4% gemiddeld rendement

Verzekeraars

- middelloon (defined benefit DB)
- hoogte pensioen is gegarandeerd
- rekenrente 4,00% of 3,00%
- indexatie meestal op basis van U-rendement
  - gemiddeld over 2008 4,24%
  - minus kosten (0,50% tot 0,75%)

Verzekeraars

- conclusie: uitholling van het pensioen:
  - bij DC: afhankelijk van rendement en markttrente
  - bij DB: geen/minimale indexatie echter geen kortingsrisico

Verzekeraars

■ tips

- zorg voor een goede informatievoorziening richting uw werknemers
- kijk na wanneer het contract afloopt: opnieuw 'inkopen'
- laat de regeling scannen: sluit de regeling aan bij de wensen?
- pensioenknip: deel pensioen aankopen rest uitstellen (5 jaar)

DGA

- fiscale dekkingsgraad
- verplichting is een fiscale voorziening
  - uitgaande van een gem. levensverwachting
  - echter de levensverwachting neemt toe > 65 jaar
  - geen rekening met indexatie in opbouw

DGA

- voorbeeld: man 65 jaar, OP € 20.000,- per jaar
- fiscale voorziening op 31-12-2008 € 270.048,-
- bij overlijden 70% overgang op partner (65 jaar)

DGA

Leeftijd	Pensioen	Fiscale reserve	Reserve	Verschil
65	€ 20.000,00	€ 270.048,00	€ 402.271,00	€ 132.223,00
66	€ 20.400,00	€ 262.442,00	€ 391.159,00	€ 128.717,00
67	€ 20.808,00	€ 254.716,00	€ 379.961,00	€ 125.245,00
68	€ 21.224,16	€ 246.877,00	€ 368.675,00	€ 121.798,00
69	€ 21.648,64	€ 238.932,00	€ 357.320,00	€ 118.388,00
70	€ 22.081,62	€ 230.910,00	€ 345.914,00	€ 115.004,00
71	€ 22.523,25	€ 222.822,00	€ 334.467,00	€ 111.645,00
72	€ 22.973,71	€ 214.672,00	€ 322.996,00	€ 108.324,00
73	€ 23.433,19	€ 206.480,00	€ 311.515,00	€ 105.035,00
74	€ 23.901,85	€ 198.252,00	€ 300.037,00	€ 101.785,00
75	€ 24.379,89	€ 190.018,00	€ 288.597,00	€ 98.579,00
76	€ 24.867,49	€ 181.792,00	€ 277.209,00	€ 95.417,00
77	€ 25.364,84	€ 173.594,00	€ 265.885,00	€ 92.291,00
78	€ 25.872,13	€ 165.449,00	€ 254.636,00	€ 89.187,00
79	€ 26.389,58	€ 157.395,00	€ 243.484,00	€ 86.089,00
80	€ 26.917,37	€ 149.457,00	€ 232.446,00	€ 82.989,00
81	€ 27.455,71	€ 141.669,00	€ 221.544,00	€ 79.875,00
82	€ 28.004,83	€ 134.037,00	€ 210.795,00	€ 76.758,00
83	€ 28.564,92	€ 126.590,00	€ 200.233,00	€ 73.643,00
84	€ 29.136,22	€ 119.354,00	€ 189.882,00	€ 70.528,00
85	€ 29.718,95	€ 112.384,00	€ 179.775,00	€ 67.391,00

DGA

- afzien van pensioen?
- pensioen moet worden uitgevoerd
- tenzij:
  - faillissement
  - surseance van betaling
  - schuldsanering

DGA

- fiscale dekkinggraad
- bij overlijden
  - uitkeren levenslang partnerpensioen
  - pensioenvoorziening te laag
  - liquide middelen aanwezig?

DGA

- voorbeeld: man 40 jaar, PP € 14.000,- per jaar
- fiscale voorziening nihil
- indexatie 2% per jaar
- benodigd kapitaal € 422.736,-

DGA

- conclusie: hoogte fiscale voorziening $\neq$ benodigde voorziening

DGA

■ tips:

- verzeker uw nabestaandenpensioen
- maximeer uw pensioenopbouw (1+2 schijf)
- bouw pensioen op buiten uw BV
- stort uw uitkerend pensioen af
- laat uw pensioen eens scannen

**Het worden onstuimige jaren voor
m.n. pensioenfondsen**

Bedankt voor uw aandacht!

Summa